

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci navrhovateľky **M. K.**, bytom P., v *odvolacom konaní zastúpenej Mgr. P. M., AK H.V.*, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni - ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/192/2008-17 zo dňa 17. septembra 2008, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sd/192/2008-17 zo dňa 17. septembra 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo 586018 z 28.5.2008, ktorým podľa § 70 v spojení s § 72 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s odôvodnením, že nesplnila podmienku potrebnej doby piatich rokov dôchodkového poistenia v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity, teda pred 10.10.2006, ale len 4 roky a 264 dní.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že odporkyňa pochybila v tom, keď navrhovateľke do obdobia dôchodkového poistenia potrebného na priznanie invalidného dôchodku nezahrnula obdobie od 01.07.2002 do 02.06.2005, počas ktorého navrhovateľka opatrovala svojho otca. Je pravdou, ako uviedla odporkyňa a ako je uvedené aj v napadnutom rozhodnutí súdu, že vychádzajúc z ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa vo vzťahu k obdobiu pred účinnosťou tohto zákona za obdobie dôchodkového poistenia považuje zamestnanie a náhradná doba získané pred 01.01.2004 podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Rovnako je pravdou, že podľa ustanovenia § 9 ods. 1 písm. k/ a § 169c ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení sa za náhradnú dobu považuje doba osobnej starostlivosti o blízku osobu do obdobia od 01.01.1976 do 31.12.2000, t.j. je pravdou, že podľa tohto ustanovenia nebolo možné, aby odporkyňa do obdobia dôchodkového poistenia u navrhovateľky zahrnula aj dobu, počas ktorej opatrovala svojho otca. Avšak, podľa navrhovateľky, sú tu ďalšie skutočnosti, ktoré neboli v predchádzajúcom konaní zohľadnené a správne posúdené. Je potrebné vyjsť z toho, že časť obdobia, počas ktorého navrhovateľka opatrovala svojho otca, resp. časť obdobia posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity u navrhovateľky, spadá aj do obdobia účinnosti novej právnej úpravy – zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Jedná sa o obdobie od 01.01.2004 do 10.10.2006. Podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení je možné, aby fyzická osoba bola zúčastnená na dôchodkovom poistení aj formou tzv. dobrovoľného dôchodkového poistenia. Na vznik tohto poistenia sa samozrejme vyžaduje, aby bola podaná príslušná prihláška. To čo je v tejto súvislosti potrebné uviesť je podľa navrhovateľky to, že ešte počas doby opatrovania svojho otca, ako aj po jeho smrti intenzívne komunikovala okrem Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny aj s odporkyňou. Na odporkyňu sa navrhovateľka opakovane obracala práve ohľadom jej

nárokov na dávky zo sociálneho poistenia, pričom jej podania sa týkali najmä toho, že si opakovane chcela zaplatiť, resp. doplatiť poistné na dôchodkové poistenia. Napriek tomu pracovníci odporkyne navrhovateľke neposkytli potrebnú pomoc a radu, a to ani v čase, kedy už žiadala o invalidný dôchodok, ohľadom možnosti dobrovoľného dôchodkového poistenia. Práve v dôsledku toho tu došlo k situácii, že navrhovateľke do potrebnej doby dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok chýba len 101 dní, pričom tento počet dní by v prípade skoršieho dobrovoľného dôchodkového poistenia hravo splnila.

V tomto smere chcela navrhovateľka poukázať na to, že podľa jej názoru k danej situácii došlo práve preto, že odporkyňa postupovala v rozpore s jednou zo základných zásad správneho konania, podľa ktorej správne orgány musia účastníkom, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu (§ 3 ods. 2 Správneho poriadku). Táto zásada pritom platí, podľa navrhovateľky, aj pre konanie vo veciach dávok sociálneho poistenia (§ 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení). Inými slovami, ak by odporkyňa postupovala v súlade s vyššie uvedenou zásadou, poskytla by navrhovateľke jednoduché poučenie a pomoc, prípadne by pomohla navrhovateľke odstrániť nedostatky jej podaní postupom podľa § 186 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, navrhovateľka by v čase rozhodovania o svojom nároku podmienky na priznanie invalidného dôchodku splnila.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov uvedených v odvolaní a dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne nie je v rozpore so zákonom. Krajský súd sa dôsledne vysporiadal so skutkovými a právnymi dôvodmi vecnej správnosti rozhodnutia odporkyne.

Podľa § 70 ods. 1 zákona poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľka je od 10.10.2006 invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona pre 55%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Spornou medzi účastníkmi bola otázka splnenia podmienky potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok.

Podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona v znení účinnom do 31. decembra 2009 počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov.

Podľa § 72 ods. 2 zákona v znení účinnom do 31. decembra 2009 počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa u poistenca vo veku nad 28 rokov zisťuje z obdobia posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

Najvyšší súd uznesením z 20. augusta 2009, sp. zn. 4So/190/2008, prerušil konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b/ OSP z dôvodu, že v inom konaní predložil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade ustanovenia § 72 ods. 1 a 2 zákona s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy, majúc za to, že ustanovenie § 72 ods. 2 zákona v znení účinnom do 31. decembra 2008 je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. PL.ÚS 39/2011-19 z 2. februára 2011 návrh najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnený. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP) následne preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky vyhovieť nemožno.

Navrhovateľka v konaní namietala zhodnotenie doby dôchodkového poistenia, s ktorým sa krajský súd podrobne zaoberal a odvolací súd sa s právnym posúdením veci v prvostupňovom rozsahu stotožňuje, pričom ani navrhovateľka jeho právne závery v odvolaní nerozporovala. Dátum vzniku invalidity navrhovateľka nenamietala.

Pokiaľ navrhovateľka poukazovala na to, že od 1.7.2002 – 2.6.2005, ktoré nebolo zahrnuté do obdobia dôchodkového poistenia, opatrovala svojho otca, a nebola poučená odporkyňou o možnosti dobrovoľného dôchodkového poistenia, odvolací súd pripúšťa opodstatnenosť tvrdenia navrhovateľky, že v rozhodnej dobe s odporkyňou intenzívne

komunikovala, musí vychádzať zo samotného vyjadrenia navrhovateľky, že na také poistenie bolo potrebné podanie prihlášky, ktorú však nepodala. Poukázanie na povinnosť odporkyne poučiť potencionálneho žiadateľa o dávku podľa § 3 ods. 2 Správneho poriadku je v danom prípade právne bezvýznamné nielen z dôvodu, že na konanie o dávke sa nevzťahuje Správny poriadok, ale najmä preto, že samotné tvrdenia o komunikácii s odporkyňou bez predloženia relevantných podkladov (napr. prihlášky alebo písomnej žiadosti o vznik poistenia) sa javia ako účelové a nezakladajú vznik poistného vzťahu. Navrhovateľka ničím nepreukázala vznik poistného vzťahu v roku 2002 (0 dní poistenia, 2003 (0 dní poistenia), 2004 (0 dní poistenia, 2005 (0 dní poistenia).

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd mal za preukázané, že navrhovateľka nespĺnila podmienku potrebnej doby poistenia podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona v znení účinnom do 31. decembra 2009 a preto podľa § 70 ods. 1 zákona ku dňu 10.10.2006 navrhovateľke nárok na invalidný dôchodok nevznikol. Z uvedeného dôvodu aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 v spojení s § 250ja ods. 3 OSP.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyni taká náhrada nepatrí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Ida H a n z e l o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková